

## RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

### QUEIXA RELATIVA AL DRET AL DESCANS (ÚS DE L'ESPAI PÚBLIC)

#### ANTECEDENTS

##### Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 18 de novembre de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- L'habitatge on viu juntament amb la seva família està situat a la planta baixa de d'un edifici del carrer de Rosell, al districte d'Horta-Guinardó, i les finestres dels dormitoris estan orientades al carrer.
- Davant de casa seva s'hi ha instal·lat un banc del qual, durant les nits, es fa un ús intensiu i indegut i s'hi fan sorolls que impedeixen descansar adequadament als seus fills menors d'edat.
- Abans que el Districte d'Horta-Guinardó en canviés l'emplaçament, estava instal·lat en un lloc on, segons refereix, no ocasionava molèsties.
- Va demanar al Districte la seva retirada i la resposta municipal va ser que, tenint en compte el servei que aquest banc donava al veïnat, no es valorava aquesta possibilitat.

##### Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte d'Horta-Guinardó** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 29 de novembre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

##### Resposta dels òrgans afectats

El dia 27 de desembre de 2024, es va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament.

## **CONSIDERACIONS**

### **1. La competència municipal**

Els articles 4, 25.2.f, 26.1.d i 28 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LBRL) estableixen les potestats dels municipis per regular el medi ambient mitjançant ordenança. De l'article 139 al 141 de la s'estableix la possibilitat que els Ajuntaments, per a l'adequada ordenació de les relacions socials de convivència d'interès local i de l'ús dels seus serveis, equipaments, infraestructures, instal·lacions i espais públics, puguin establir la tipologia de les infraccions i imposar sancions per l'incompliment de deures, prohibicions o limitacions.

Per altra banda, l'article 66.3, apartats f) i h) del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la llei municipal i de règim local de Catalunya, estableix que l'Ajuntament és l'Administració competent en matèria de protecció del medi i de la salubritat públics.

Per tant, **correspon a l'Ajuntament preservar l'espai públic com a lloc de convivència i civisme**, on totes les persones puguin desenvolupar en llibertat les seves activitats de lliure circulació, d'oci, de trobada i d'esbarjo, amb ple respecte a la dignitat i als drets dels altres.

### **2. L'ús de l'espai públic**

Les molèsties que provoquen l'ús intensiu o inadequat de l'espai públic o del mobiliari urbà són objecte de coneixement freqüent per part de la Sindicatura de Greuges.

La utilització de l'espai públic és un dret que té tota la ciutadania. El seu ús com a lloc de trobada o d'estada és una pràctica habitual a la ciutat. Tanmateix, quan això passa a prop dels habitatges i, en especial, en horaris nocturns, sovint es provoquen molèsties per soroll al veïnat.

La Sindicatura de Greuges és conscient que sovint pot haver-hi conflictes per les molèsties per soroll que pot provocar la instal·lació de terrasses o elements de mobiliari urbà quan se situen prop dels habitatges.

### 3. El dret al descans

No podem obviar que la concentració de persones a l'espai públic genera sorolls que poden arribar a ser molestos. Aquest problema s'accentua amb l'arribada del bon temps quan, normalment, s'obren les finestres dels habitatges.

Amb tot, es tracta de fer possible, en els aspectes que es pugui, la **conciliació entre el dret a gaudir de la ciutat i el dret a disposar d'unes condicions de vida saludables i el respecte a la intimitat i tranquil·litat a l'interior dels domicilis**. En especial, cal que els sorolls no interfereixin en el **dret al descans**.

La jurisprudència ha declarat, de manera reiterada, que els sorolls incideixen perniciosament sobre drets fonamentals protegits per la Constitució espanyola (CE): la inviolabilitat del domicili (art. 18.1), la salut (art. 43), un medi ambient adequat (art. 45) i un habitatge digne (art. 47). Per tant, la seva protecció és indefugible per part dels poders públics. Entre altres, ho diuen les sentències del Tribunal Constitucional de 24 de maig de 2001 i de 23 de febrer de 2004.

La doctrina del Tribunal Constitucional, recollida en les sentències esmentades, resumeix les conseqüències que els sorolls poden provocar en la vida de les persones. Diu així:

“En efecto, el ruido puede llegar a representar un factor psicopatológico destacado en el seno de nuestra sociedad y una fuente permanente de perturbación de la calidad de vida de los ciudadanos. Así lo acreditan, en particular, las directrices marcadas por la Organización Mundial de la Salud sobre el ruido ambiental, cuyo valor como referencia científica no es preciso resaltar. En ellas se ponen de manifiesto las consecuencias que la exposición prolongada a un nivel elevado de ruidos tiene sobre la salud de las personas (v. gr., deficiencias auditivas, apariciones de dificultades de comprensión oral, perturbación del sueño, neurosis, hipertensión e isquemia), así como sobre su conducta social (en particular, reducción de los comportamientos solidarios e incremento de las tendencias agresivas). Desde la perspectiva de los derechos fundamentales implicados, debemos emprender nuestro análisis recordando la posible afección al derecho a la integridad física y moral. A este respecto, habremos de convenir en que, cuando la exposición continuada a unos niveles intensos de ruido ponga en grave peligro la salud de las personas, esta situación podrá implicar una vulneración del derecho a la integridad física y moral (art. 15 CE). En efecto, si bien es cierto que no todo supuesto de riesgo o daño para la salud implica una vulneración del art. 15 CE, sin embargo cuando los niveles de saturación acústica que deba soportar una persona, a consecuencia de una acción u omisión de los poderes públicos, rebasen el umbral a partir del cual se ponga en peligro grave e inmediato la salud, podrá quedar afectado el derecho garantizado en el art. 15 CE.”

En aquest punt convé fer una reflexió: si bé és cert que a les ciutats hem de poder viure d'una manera confortable, no ho és menys que les dinàmiques d'ús de l'espai públic poden confrontar els interessos de la ciutadania. Com s'indicava més amunt, és

tan legítim poder utilitzar un espai d'ús públic com voler descansar en el propi domicili sense patir els sorolls que aquest ús, inevitablement, provoca.

Per tant, es fa necessari que l'Administració esmerci els esforços per trobar l'equilibri entre el dret de les persones a gaudir de la privacitat de la seva llar i l'ús de l'espai públic per part de la ciutadania.

En qualsevol cas, des d'aquesta Sindicatura volem recordar l'obligació de l'Ajuntament de vetllar perquè es doni compliment a les normes municipals destinades a evitar i reduir els efectes perjudicials que el soroll pot ocasionar a la salut humana i, d'aquesta manera, preservar el dret al descans de la ciutadania.

#### **4. L'actuació municipal en el cas concret**

L'aplicació IRIS és un dels canals que l'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de la ciutadania perquè pugui comunicar incidències i formular queixes, suggeriments i consultes.

El Districte informa que, respecte de la qüestió objecte de la queixa davant aquesta Sindicatura, només hi havia tres fitxes IRIS i no se n'havia rebut cap més per altres canals. Són les següents:

- 1: l'adreça que s'havia indicat era carrer del Roser, raó per la qual la fitxa va anar dirigida al Districte de Sants-Montjuïc, i es va respondre que no es tenia constància de cap banc desplaçat.
- 2: quan s'actualitza la direcció s'adreça l'IRIS al Departament d'Obres i Manteniment del Districte d'Horta-Guinardó. Es respon indicant que no es valora el desplaçament del banc, atès que dona servei a tot el veïnat i que, pel que fa a les molèsties per incivisme, s'haurien d'adreçar a Guàrdia Urbana.
- 3: el ciutadà sol·licita de nou la reubicació del banc i des del Departament d'Obres i Manteniment es reitera la resposta anterior.

Pel que fa al canvi d'emplaçament, el Districte informa que el Departament d'Obres i Manteniment va rebre una petició per part del Departament de Llicències i Inspecció de reubicar el banc existent al carrer de Rossell, situat davant d'un local amb llicència de restauració, amb motiu de l'atorgament de llicència de terrassa.

La ubicació inicial del banc era la següent:



Atesa la petició anterior, des del Departament d'Obres i Manteniment es va crear una ordre de treball per reubicar el banc en la mateixa vorera uns metres més amunt, entre dos escocells. L'ordre de treball va quedar executada el 18 de novembre de 2024. Expliquen que la vorera en aquest punt té una amplada de 8,5 metres; són voreres molt superiors a l'amplada mitjana de voreres del barri i del districte. El banc es va col·locar a una separació de façana aproximada d'entre 3,5 i 4 metres.

El ciutadà ha facilitat a aquesta Sindicatura la imatge següent, amb la nova ubicació del banc:



El Districte afegeix que els criteris per a la ubicació de bancs, principalment, es regeixen per donar compliment a la normativa en matèria d'accessibilitat, que garanteixi un espai lliure al costat i davant de l'element per no entorpir i condicionar l'espai accessible de voreres.

D'altra banda, en barris considerats de muntanya, com és el cas, **són elements molt sol·licitats pels pendents elevats dels recorreguts** i cal tenir en compte la mitjana d'edat elevada del veïnat que ha d'anar fent parades. En espais urbans consolidats i amb densitat elevada és freqüent situar bancs davant d'habitatges o sota finestres perquè no es té coneixement de conductes incíviques preexistents.

El ciutadà promotor de la queixa no va demanar la retirada del banc, sinó **que es considerés la possibilitat de modificar-ne l'emplaçament** per, com s'ha dit, evitar que l'ús intensiu d'aquest element per diverses persones i en horari nocturn impedís el descans dels seus fills menors d'edat.

Arribats a aquest punt, el Districte planteja dues solucions:

- a) Desplaçar el banc 6 metres més amunt en la mateixa centrada amb els arbres, però admet la possibilitat que les conductes incíviques se segueixin produint.
- b) Retirar el banc i deixar-ne un en tot el carrer, atès que uns metres més amunt, al final de la finca del carrer de Rossell, una altre finca propera, ja existeix un altre banc.

Pel que fa a aquesta darrera qüestió entenem que no correspon a aquesta Sindicatura valorar quina és l'alternativa més idònia en aquest cas. Tanmateix, **considerem que seria convenient que es contactés amb el ciutadà per valorar conjuntament quina seria la solució més adequada al problema plantejat**, tot tenint en compte que la que s'adopti hauria de tenir en compte tant el dret al descans de la ciutadania com el dret de les altres persones, especialment les d'edat avançada, a poder gaudir d'elements urbans suficients que permetin poder fer parades en un carrer amb una inclinació significativa.

En el cas que ens ocupa, i d'acord amb el que acabem d'exposar, aquesta Sindicatura de Greuges constata que **la voluntat i predisposició del Districte és arribar a una solució amb el ciutadà per preservar el seu dret al descans.**

El principi de **bona administració** i l'eficàcia dels serveis públics es recullen en l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, en els articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i en l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat i respecti alhora els drets i els interessos legítims de la ciutadania, i que sigui capaç de resoldre els problemes d'una manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta, a l'article XXIII, amb referència a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

## **DECISIÓ**

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, el **Districte d'Horta-Guinardó** està predisposat a dur terme les actuacions necessàries per preservar el dret al descans del ciutadà promotor de la queixa.

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte d'Horta-Guinardó** que, al més aviat possible, contacti amb el ciutadà perquè, a través d'una solució acordada, es pugui resoldre aquesta qüestió.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.